

TALLINNA

POLÜTEHNIKA

TALLINNA POLÜTEHNILISE INSTITUUDI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, ELKNU KOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

23 (597)

XXII aastakäik

Reedel, 19. juunil 1970

VALIMISED ON MÖÖDAS

NSV Liidu Ülemnõukogu VIII koosseisu valimised on läbi. Ajalehtedes on avaldatud teadaanne valimiste tulemuste kohta, meie aga tahaksime siiski veel kord tagasi tulla 14. juuni juurde ja avaldada mõningaid mõtteid seoses valimiste ettevalmistamise ja läbiviimisega meie valimisjaoskonnas, mis kandis numbrit 191/1.

Valimiste jaoskonnakomisjon alustas oma tööd kuu aega enne valimiste päeva — valijate nimekirja koostamise ja nimeede kontrollimisega. Töö läbiviimisel sel etapil langes suur vastutus agitaatoritele, kelle ülesandeks oli leida kontakt iga valijaga kas nii või teistiti, kindlustada valija nime õigsuse kontrollimine selgitada valija plaane valimispäevaks, tutvustada saadikukandidaate ja sellega kindlustada valimiste normaalset kulgemist. On ilmne, et sel etapil tehtud töö peegeldub ka valimispäeval, kõik mis siin tegemata jäi, avastub valimiste käigus.

Meie jaoskonnas oli üle 2000 valija ja nende seas töö läbiviimiseks oli moodustatud agitaatorite, mille koosseisus oli 105 agitaatorit. Seekord olid agitaatoriteks valitud õppejõud ja õppepersonal, välja aga jäetud üliõpilased, kes olid seotud eksamisessiooni ettevalmistamisega. Agitaatoreid oli kõigist teaduskondadest, iga teaduskonna agitaatorite grupi eesotsas oli grupijuht, kogu agitaatorite juhiks oli poliitilise ökonomia kateedri õppejõud A. Kõrge. Igale agitaatorile langes keskmiselt 20 valijat, nii et töömaht oleks jõukohane. Või on data, et valimiste ettevalmistamise juures meil ei teki arusaamatusi ja puudujääki, sest et tegemist on ju õppejõu-

dude ja õppepersonaliga, kes mõistavad eelseisvaid ülesandeid.

Valdav enamik agitaatoreid tegi oma tööd täpselt ettenähtud tähtaegadeks ja suure vastutustundega, nagu see on kohane kõrgemas õppeasutuses. Siin peab esile tõstma elektrotehnikateaduskonna brigadiiri dotsent V. Kesküla, ehitusteaduskonna brigadiiri laboratooriumijuhataja E. Kase, majandusteaduskonna grupijuhid dotsent A. Hallingu ja energeetika-teaduskonna grupijuhid dotsent P. Mureli tööd, kes olid oma ülesannete kõrgusel, kes mõistsid hästi oma ülesandeid ja suutsid neid ka ellu viia. Valimiste jaoskonnakomisjoni nimel tahan neile avaldada tänu tehtud töö eest.

Kuid paraku ei olnud kõik agitaatorid ja agitaatorite juhid oma ülesannete kõrgusel. Eriti halvasti kulges töö ettevalmistusperioodil mehaanikateaduskonna agibrigaadis, mille tööd juhtis dotsent L. Valdma, kellel lasub loomulikult põhiline vastutus agibrigaadi mitterahuldava töö eest. Kuid samal ajal paneb imestama mõningate agitaatorite vastutustundetus oma ülesannete täitmisel. Me mõtleme siin assistent H. Liivi, vanemlaborant G. Arjasovi, laborant L. Laglet, vanemlaborant H. Kabrali, insener R. Valmet, õppemeister T.-V. Lukatset ja teisi, kes ei suutnud (või ei soovitud?) oma ülesandeid korralikult täita.

Valimiste käiku iseloomustavad järgnevad arvud: esimese kolme tunni jooksul (kella 6—9) hääletas umbes 10% valijatest, ajavahemikul kella 9—13, s.o. nelja tunni jooksul tuli hääletamiskastide juurde 60% valijatest ja see oli kõige kibedam

tööaeg valimiskomisjoni töös. Siin osutasid meile suurt abi teaduskondade poolt määratud abimehed, kellele on meie komisjon väga tänulik.

Kella 13 kuni 16 vahel tuli valima 20% valijatest, nii et kell 16 oli juba hääletanud 90% valijatest. Siit peale algas agitaatorite raske töö — nad pidid välja selgitama valija asukohta, võimaldama temale hääletamiseks osavõtmist — see oli vaevarikas töö ja mitte kõik agitaatorid polnud võimelised seda lõpule viima. Kuid tänu ühistele jõupingutustele, milles oli suur osa ka meie agitaatorite juhtidel, eesotsas sm. A. Kõrgega ja valimiskomisjoni liikmetel dotsent R. Otsmanil ja vanemõpetajal V. Aretil, suutsime valimised lõpetada õhtul kella kaheksaks. Selleks ajaks hääletas 99,9% valijatest.

Kell 22 sulgesime valimisjaoskonna ukseid ja asusime kokkuvõtete tegemisele.

Valimised on möödas, hääletamise tulemuste kokkuvõtted on tehtud, ka meie püüdsime siin mõne reaga iseloomustada meie jaoskonnas tehtud tööd, mis on enam kui saja inimese tööpingutuste tulemus. Lubatagu mul siinkohal avaldada tänu meie jaoskonnakomisjoni liikmetele, kes andsid oma parima, kes suhtusid töösse tõsiselt ja heatahtlikult, ning nende seast tahan eriti esile tõsta komisjoni aseesimehe dotsent K. Olliku ja komisjoni liikme vaneminsener K. Raja tööd, kes olid meie hulgas parimad, kes tegid tasa kõik, mis mõni tegemata jättis. Veel kord aitäh kõigile, kes kaasa löid valimiste edukaks läbiviimiseks.

Valimiste jaoskonnakomisjoni esimees EMMA JÕGI

hakkas meie poiste mäng äkki klappima. Blokk oli nagu sein ja iga rünnak nõelaterav. Enam ei loovutanud me ühtegi punkti. 15:12 ja sellega olime mängu võitnud 3:2.

Tehnikaülikooli üle tuli 3:0 võit kergelt. Järgmiseks vastaseks oli Karl-Marx-Stadti «Wismut». Viimane oli ringkonnaliiga meister. Sellele vaa-

nendega treeningmängul. Peab ütleva, et sakslaste mänguklass ei olnud meie poolt arvatud kõrgusele. Meie meeskond oli igas mängufaasis oma vastastest parajalt üle. Eriti palju oli sakslaste tegemist meie madalatest tõstetest löödud pallide blokeerimisega.

Esimeseks vastaseks oli Karl-Marx-Stadti «Dynamo», kes kuulub kuuendana Saksa DV kõrgeimasse liigasse. Mäng oli raske. Alustasime püüdliselt. Sakslaste kõrgetele löökidele saime õigel ajal bloki ette ja ka ühtegi rünnakuvõimalust ei jättnud kasutamata. Nii siis tuligi, et meie eduseis kasvas 12:0-ni. Alles siis said sakslased esimese punkti. Geimi võit kuulus meile 15:4. Ka teine geim tuli meile. Kolmandas geimis aga hakkasid meie poisid väsima. Palju tülid tegid meile ka dünamolaste pikad mängid. Ja nii läksidki kolmas ja neljas geim dünamolastele. Viimandas geimis ründasid sakslased tugevalt ja nad läksid juhtima 12:6. Näis, et mängu saatus on otsustatud. Siis aga

30 AASTAT TAGASI

TALLINNA TEHNKAÜLIKOOI REKTORI MEMORANDUM

HARIDUSMINISTEERIUMILE

1940. aasta kevad. Läänes mõl-las juba Teine maailmasõda. Kodanlikud valitsused Soomes, Eestis, Lätis ja Leedus valmistasid salaja ette sõjalist plats-darmi Nõukogude Liidu vastu. Eestis suurenesid majandus-kriisi tunnused. Olemasoleva poliitilise korra alused nõrge-nesid tunduvalt. EKP konve-rents, hinnates kujunenud välis-ja sisepoliitilist olukorda, hak-kas töörahvast ette valmistama nõukogude võimu taastamiseks meie kodumaal. Kõik see peegeldus ka Tallinna Tehnikaüli-kooli üliõpilasperes, sest kodan-lik valitsus, kartes rahvast, sul-ges kevadel 1940. terve rea ühis-kondlikke organisatsioone, seal-hulgas ka noorsoo- ja üliõpilas-organisatsioone. Kuid kevadel tuleb mõelda ka sügisele. Tol ajal võeti tehnikaülikooli igal aasta esimesele kursusele 100 uut üliõpilast. Kodanliku valit-suse haridusministeeriumi esi-algsete plaanide kohaselt kavat-seti suurendada vastuvõttu ka-hesajani. Seoses sellega oligi koostatud Tallinna Tehni-kaülikooli rektori prof. Jüri Nuudi memorandum 18. maist 1940. a. Sealst me loeme järg-mist:

«Vastuvõetavate arvu suurendamise tõstab paratamatult tulevikus ka lõpetajate arvu. Teatavates piirides saab seda arvu osaliselt reguleerida eksamite abil. Kui senise sisseastujate arvu juures ja senises olukorras võis arvestada ümmarguselt 25—30 korrapärase lõpetajaga

aastas, siis 200 sisseastuja pu-hul lõpetajate arv tulevikus võiks olla 50—50 või isegi tun-duvalt suurem. On hädavajalik juba praegu mõelda lõpetaja-tele töövõimaluste leidmiseks. Kui osutub võimalikuks Eesti Vabariigi senisest suurema in-dustrialiseerimise tõsta vaja-dust noorte inseneride järgi, vastavalt suurenevale lõpetajate arvule (tähendab kahekordseks — V. A.) siis tuleb juba praegu astuda tõhusaid samme eeltöö-deks selles suunas.

Senise olukorra püsimisel, kus näiteks juba käesoleval aastal leidub Eestis töötuid ehitus-insenere, 60 uue inseneri pro-dutseerimine aastas, ilma füü-silise võimaluseta neid sel ar-vel loovale tööle rakendada, võiks põhjendatult karta vapus-tusi ja ohtlikkude meeolude tekkimist lootusis pettunud noorte diplomi omandajate hul-gas.»

Prof. J. Nuut kirjutab edasi, et Eesti industrialiseerimiseks on vajalik «tööstus- ja ehitus-poliitika plaanikindel juhtimi-ne». Kui seda kõike ei saa, siis «peaks juba nüüd antama di-rektiive Tehnikaülikooli lõpeta-jate arvu reguleerimiseks soo-vitavas suunas.»

1940. aasta sügisel võeti teh-nikaülikooli vastu 200 uut üli-õpilast. Mullu sügisel asus ai-nult Kohtla-Järve üldtehnilise teaduskonna I kursusele õppima uusi üliõpilasi 205.

V. ARHANGELSKI, dotsent

KAS TEATE, ET...

... NSV Liidus õppis 1940/41. õppeaastal 10 000 elaniku kohta 41 ja 1967/68 õppe-aastal 182 üliõpilast. Meie vabariigi osas olid vastavad arvud 45 ja 174.

... Tallinna Polütehnilises Ins-tituudis õppis 1940. a. 700 üliõpilast, 1956/57. õppeaas-tal ulatus nende arv 3561-le, 1960/61 — 3951-le ja praegu seisab meil kirjas 8448 üliõpilast.

tamata loovutasime «Wismuti-le» kolme geimi peale 14 punkti.

Võidukas meeskonnas mängi-sid:

Mati Kriis (kapten) AA-101, Mati Kuusk AO-81, Paul Männik E-24, Aarne Toomsalu E-24, Ando Silla E-23, Toomas Järv LI-31, Ain Peensoo TP-61 ja Jaan Seppel TP-61.

Meeskonna treeneriks on Ivan Dratšov.

Kogu meie kohtumiste jook-sul aga pani meid imestama see, et mängudele oli sakslaste poolt väga vähe kaasaelajaid ehk pealtvaatajaid. Meie turismigrupi ülejäänud liikmed

... 1939/40. õppeaastal oli Ees-tis 3618 üliõpilast. Praegu seisab vabariigi üliõpilaste kirjadest 22512 nime.

... Aspirante oli meie õppeasu-tuses 1946/47 õppeaastal 4, neliteist aastat hiljem 40 ja praegu on neid 102.

... 1914 aastal oli Tsaari-Vene-maa ülikoolides ametis 6658 õppejõudu, aastal 1940 loet-leti neid NSV Liidus 81 397, kümme aastat hiljem 66 542 ja 1960. aastal 146 915.

ületasid Tehnikaülikooli tuden-gitest pealtvaatajaid samuti ka igas mängufaasis ja nii oli meie poiste võit loomulik.

Kümne päeva jooksul kogu-nenud muljete hulgas jäid vast rohkem meelde sõidud Dresdenisse, Erzgebirgesse ja Oberwiesenthalis.

Kõigepealt müidugi Dresdeni maali galerii. Tizian, Rembrandt, Giorgione, Raffael... ja paljud teised paari tunni vältel. Vahe-peal sekka vanade kellade ja füüsikainstrumentide muuseum kuningate lossis Zwingeris. Kui sealt välja saime, oli pea suurt kunsti ja ajalugu nii täis, et täiesti juhuslikult hakkas silma suuf ja vägev silt «Rade-berger Keller». Tagateel Karl-Marx-Stadti tehti lühike pea-tus ka Meissenis.

Sõit Erzgebirgesse ja kuuro-ti Oberwiesenthalis tutvustas meile Lõuna-Saksamaale tüüpilisi väikelinnu. Oberwiesent-halis avanes meil võimalus pidada maha 1970. a. viimane lumesõda. See sõda möödus väga sõbralikus õhkkonnas ja kaotusi ei olnud, kui mitte ar-vestada ühe meie saksa sõbra pikse, mida nüüd nagu kahte sukka võis jalast ära võtta.

Viimased kaks päeva kulusi-d mitmesugustele kohtumistele ja koosviibimistele nii suures kui väikeses ringis. Tagasteel pea-tusime Berliinis. Väike bussiekskursioon mööda kesklinna ja siis läksime Berliini looma-aeda. Ülejäänud päev kuluski seal ära. Siis sai vaadatud Brandenburgi väravaid, käidud paar kilomeetrit mööda Unter den Lindenit ja lõpuks näitas kell, et kolmveerand tunni pä-rast hakkab rong kodu poole sõitma.

A. PEENSOO J. RAND

Meenutusi võistlusreisilt Saksa DV-i

Saksa Demokraatlik Vaba-riik on maailmas tuntud ühe juhtiva võrkpallimaana. Meis-termeeskond «SC Leipzig» sai komistuskiviks Tallinna «Ka-levile» Euroopa riikide meister-meeskondade karikavõistluste koheksandikfinaalis. Praegu on «SC Leipzig» maailma-kari-ka» omanik — see tähendab maailma tugevaim klubimees-kond.

Saksa DV-s viiakse võrkpal-li meistrivõistlused läbi kol-mes liigas:

I liiga — nn. kõrgeim liiga. Siin mängivad 6 meeskonda, nende hulgas ka «SC Leipzig».

II liiga — nn. vabariigi lii-gas — on esindatud juba 12 meeskonda.

III liiga on ringkonna liiga. Igal aastal kohtuvad oma-vahel ringkonnaliiga meister-meeskonnad. Neljale esimesele kohale tulnud meeskonnad va-hetavad välja neli nõrgemat meeskonda vabariigi liigast.

Meil tuli kohtuda Karl-Marx-Stadti Tehnikaülikooli võistkonnaga. See võistkond oli sellenimelise ringkonna liiga teine võistkond. Tutvust tegime

Meie ja saksa üliõpilased on Berliini ringkäigul jõudnud looma-aeda.

Tallinna Üliõpilasklubi

See oli märtsikuus, reedel ja 13.-ndal, kui ligikaudu 50 Tallinna nelja kõrgema kooli tudengit kogunesid Pikk tänav 33 asuvasse peaaegu kamina-saali, et osa võtta loodava üliõpilasklubi avakoosolekust. Rohelise «kalevi», koosoleku gong, nelja tekli ja muu tseremoniaalselt tarvilikuga varustatud laua tagant jaotati kokkutu-nutele klubi põhikirjaprojekti. Selles oligi kirja pandud vast-sündiva ühingu eesmärgid, struktuur ja töökorraldus. Vastavast dokumendist tsiteeriks põhilist:

● Klubi eesmärgiks on ühenda Tallinna üliõpilasklubi marksislik-leninliku maailma-vaate arendamiseks, enese-täiendamiseks, vastastikuste kontaktide tihendamiseks ning puhkeaja sisukaks veetmiseks.

● ... tutvustada üksteisele Tallinna kõrgemates koolides õpitavaid erialasid, nende ra-kendusi ja perspektiive...

● Nende eesmärkide saavuta-miseks Tallinna üliõpilasklubi:

● Organiseerib üliõpilasklubiivile kohtumisi linna partei-, aiokogude- ja komsomolitöötajatega.

● Kannab üksikute Tal-linna kõrgemate koolide palju-rahvuslised sidemed üle kogu Tallinna üliõpilasklubi.

● Arutab kaasaja aktuaal-seid probleeme, kasutades ko-genud lektorite ja ühiskonna-tegelaste abi.

● Tugevdab üliõpilaskonna sidemeid vabariigi loomingu-lite liitudega esteetilise kasva-tuse osatähtsuse suurendami-seks.

● Kommunistliku kasvatuses raames süvendab üliõpilaste esteetilisi tõekspidamisi ja täiustab isiksuse kõlbelsi oma-dusi.

Tallinna üliõpilasklubi liik-meks võivad olla üliõpilasklubi-aktivistid, kes on esitatud vastava kõrgema kooli komsomolikomitee poolt. Igal tegevusaastal asendavad komsomolikomiteed kolmandiku enda poolt esitatud klubi liikmetest uutega.

Töökorraldusest ehk niipalju, et õhtud toimuvad kaks korda kuus ja neid valmistavad ette toimetused (vastavalt toimunud klubiõhtute järjekorrale: poliitika-, kunsti-, muusika-, kir-janduse-, teatri- ja teaduse-tehnika toimetused).

Ja siis asutigi tol mälestus-väärsele avahõltsu fotograafi im-puisslambi väljatõstmise ja klubi-liikmete asjalike vaheleühete saatel vastavalt põhikirjale täitma juba kirjeldatud lau-taguseid, veel viivuks vakant-seid kohti, mis olid määratud klubi juhatusel.

Kandidaadid pidasid kõnesid ja vastavalt nende emotsionaal-sele mõjuvusele ja sisulisele rikkusele valitigi juhatusse all-järgnevad üliõpilased, kes, loo-mulikult, olidki teinud kõige suurema töö selleks, et eesti

üliõpilasele ajaloos niisugune klubi üldse eksisteeribki:

President Mart Keek (TPI).

Asenresident Peeter Tooma (TRK).

Sekretär Mare Linnamägi (TPEDI).

Kunstiline juht Jaak Tammeleht (TRK).

Maiandusjuht Tiit Tamm (TPI).

Nüüd, mil selle õppeaasta vii-man klubiõhtu on toimunud, lubatagu mul teha väike isik-likule muljetele rajatud tagasi-vaade klubi tööle. Kõigepealt peaks vist nentima tõsiasia, et taolise kauaoodatud klubi loo-mise fakt ise juba räägib enda eest. Kadumas on need teine-teisest mittemidagiteadmise müürid Tallinna kõrgemate koolide üliõpilaste vahel (luba-tagu mulle see pateetiline lau-se, kuid tundub, et see siiski on õigustatud). Ka mõjub vist to-niseerivalt iga klubikülalaja enesetundele võimalus vahetult kaasa arutleda niisuguste tun-nustatud lektorite ja ühiskon-natsetelastega nagu: V. Altoa, L. Normet, E. Tamberg, S. Jof-fe, H. Vainu, T. Alatalu jt. Siit-samast aga näib kollitavatki üks pisike «rutiinitont» — nii mõnigi õhtu läks loengulaadis, mida kuidagi ei saaks lugeda positiivseks taolise klubi töös ja mis näib tunduvalt takista-vat klubiliikmete eeldatava energia «mahalaadimist». Tuleb kuidagi suurendada klubiliik-mete enda aktiivsust. Kuid praegu näib see võimalik ole-vat kas eestlase temperamen-dist üleolemise või klubiõhtute vormi muutmise teel (nagu näiteks teatriõhtul). Positiivselt tuleks vist suhtuda ka niisugu-sesse klubiõhtusse, kus teesid või alsmaterjalid annab vasta-va toimetuse liige ja pärast toimub midagi arutluse taolist nende teeside ümber (nagu oli kunstiohtul, kus ERKI üliõri-lane Lapin kandis väga suges-tiivselt ette oma töö pop-kun-stist. Siin ei ole muidugi õige koht lahata vastavat ettekannet ja kogu seda õhtu tervikuna. Küsimus on praegu põhimõtte-list laadi).

Kuid... eks te tulete ja löö-ge kaasa, sest klubi jätkab tööd ka peale suvepuhkust ja igal klubi liikmel on ju võimalus klubisse kaasa võtta üks küla-line?!

Lõpuks, et anda pilt klubi tegevusest väljaspool klubiõh-tute raame, lisan, et oma lau-päevaku veetsid Tallinna üli-õpilasklubi liikmed K. Marxi puiestee uues sünnitusmajas aknaid pestes.

Nii, et kohtumiseni sügisel!

L. SUMERA
TRK

MIDA KUULLUKSE

TPEDI eesti keele eriala üli-õpilastel olid külas Joensuu Opetajate Seminari viimase kursuse üliõpilased. Tutvuti TPEDI õppekorpusega, vahetati kogemusi. Külaskäik kestis 4 päeva.

Hiljuti leidis aset Eesti NSV noorte teadlaste kon-ferents. Teemaks oli «Loodus-ühiskond—inimene».

Sõnavõttudega esinesid ELKNÜ Keskkomitee esimene sekretär A. Purga, Eesti NSV TA akadeemik-sekretär I. Öpik, Eesti NSV Kõrgema ja Kes-kerihariduse ministri ümri pea-spetsialist teadusliku uurimis-töö alal G. Borševskaja jt.

Esimene nn. kulturistide kon-kurs viidi läbi 1966. a. Tartus, mille võitis tookord meis-tersportlane tõstmises Aar-ne Heinlaid. Tänu sel-le saavutusele sai ta varsti 20 abieluettepanekut (praegu on ta õnnelik abielumees).

Järgmise selletaolise ürituse organiseerisid Tallinna atleet-võimlemise entusiastid ja TPEDI üliõpilasklubi.

Osa võttis 20 atleeti. Hommikul võisteldi jõujänni-des ja õhtul poseerimises. Me-hed võistlesid selili surumises, ja kangiga kükkimises.

Noored võistlesid aga kahes kategoorias: pikkusega kuni 173 cm ja pikkusega üle 173 cm.

I kategoorias võitis Igor Liiv, kes surus 110 kg ja kõverdas käsi 22 korda. II kategoorias tuli võitjaks Tartu II keskkooli 11-nda klassi õpilane Madis Päiv. Ta surus 135 kg ja tõmbas end kangil üles 15 korda. Pa-rim noor poseerija oli Vallo Kuusvee.

Meeste kategoorias pikkusega kuni 175 cm oli osavõtt kõige arvukam ja tugevam. Parim selles kategoorias oli 21-aastane meistersportlane Ants Grauberg.

Ta surus 170 kg ja kükkis 180 kg kangiga. Selle eest sai ta ka eriauhinna.

Kuni 168 cm meestest võitis Ülo Kurgpõld.

Absoluutse võitja selgitami-sest võttis osa viis kohtunikku, neist kolm andsid oma hääle Arvo Merele, 2 hääli sai Ülo Kurgpõld.

Arvo Mere on TRÜ füüsika eriala III kursuse üliõpilane. Ta on 179 cm pikk ja kaalub 87,5 kg. Kui ta 4 aastat tagasi hakkas tegelema atleetvõimlemisega, kaalus ta ainult 60 kg.

Praegu treenib ta iseseisvalt. Suvel tahab Arvo võistelda Le-ninigradi Rootsi, Norra, Soome, SDV, Poola, Balti liiduvabariik-ide ja Leningradi atleetvõim-lejate konkursil. Sügisel on tal kavas Tallinn—Tartu linna-võistlus.

Atleetvõimlejate osavust ja painduvust demonstreerisid Aleksejev ja Vassiljev. Õhtu lõpetas ansambel «Foxes». Ka tantsupõrandal said atleedid oma osavõtt näidata.

Tulevane atleetvõimleja

TIIT KOITNURM

SORBONNE' I ÜLIKOOI

Sorbonne'i Ülikool Pariisis on vana 7 sajandit. Ta asutati 1257. a. Robert d' Sorbonne'i poolt, kelle eesmärgiks oli luua spetsiaalne asutus teoloogia õppimiseks. Alates 1554. a. kan-nab ülikool oma asutaja nime.

Mitmel korral on ülikooli rekonstrueeritud, viimati 1900. aastal, milliseks on ta säilinud tänaseni. Käesoleval ajal on seal 15 000 üliõpilase hulgas esindajaid kogu maailmast — kõige rohkem Ameerikast, Sak-sa FV-st, Inglismaalt, Alžee-riast. Õigus-, filosoofia- ja kee-leteaduskond on kõige arvu-kamad.

Kõik loengud Sorbonne'i üli-koolis on vabatahtlikult kuula-tavad. Astunud ülikooli, üli-õpilane maksab teatava summa, mis annab talle õiguse kuula-ta ükskõik missugust loengut kõikides teaduskondades. Aasta lõpus maksab ta aga ka õiguse eest sooritada oma eksamid.

Igal õppeajal on oma pro-gramm, (mis on täiesti tema isiklik sõltumatu kellestki), mil-leks ta valib ise vajaliku ma-

terjali. Kahe kolleegi loengud võivad olla sellepärast väga erinevad. Õppejõu ülesanne on anda informatsiooni, üliõpilased tulevad ise lahend-dused ja teevad järeldused. Ametlikke õpikuid pole, iga õp-pejõud soovib oma aine jaoks materjali.

Prantsuse üliõpilased tunne-vad hästi võõrkeeli eriti saksa ja inglise keelt. Viimasel ajal propageeritakse ka vene keelt, eriti on see vajalik neile spet-sialistidele, kes hakkavad tööle rahvusvahelistes organisatioo-nides.

Põhiliselt on üliõpilased rikas-test perekondadest, ainult 3% on tööste-talupoegade lapsed. Viimased peavad töötama, et tasuda oma õppimise eest. Teh-nilistes ülikoolides üliõpilased saavad stipendiumi tingimusel, kui nad lähevad diplomeeritu-na tööle teatud kindlatele koh-tadele.

Prantsuse üliõpilane võib õp-pida ja lõpetada kolm fakulte-ti. See pole ainult luksuseks,

vaid kui kolm diplomit taskus, võib paremini tööd leida.

Sorbonne'i üliõpilaste hulgas on sotsialiste, radikaale, kom-muniste, katoliiklasi — kõikidel neil erinevatel parteidel on sektsioonid teaduskondades.

Õppeaasta algab karnevaliga rahvuslikes kostüümides. Üks vanema kursuse üliõpilastest loeb ladina keeles kõne (kus austatakse rektorit) parimate soovidega «rebastele». Siis võ-tab rektor sõna ja tervitab bal-li «Kuningat» ja «Kuningan-nat». Pärast lauldakse ja tant-sitakse terve öö.

Pärast lõueksameid on üli-õpilaste rõõm sageli nii ülevoolav, et nad lähe-vad Montaigne'i monu-mendi juurde ja löövad tal ni-na katki. Ülikooli võimud on juba allistunud ammu faktile, et ival kevadel tuleb paranda-da monument. Ükskord viidi ta isegi tudengite poolt teise koh-ta kätel (pronksist monument!).

MALLE VARDJA
TRK

Karikatuuri asemel

A. Kas nutt või naer või kä-sikaks me kindlal teel veel sam-mume?

B. Naer, mis on nutust kau-gel.

C. Naer, mis on nutune.

Kui ERKI-s korraldatakse kevadeti, kibestunud ja rabelad ajajärgul (enne eksamisessiooni algust) karikatuurivõistlusi, siis peab võib-olla olema ka opti-miste rahva hulgas, et loota aasta-aastalt ilmet muutvas ekspositsioonis helgemaid het-ki, selliseid väga inimlik-ke, noorele inimesele omaseid ja kindlasti ka loomulikust in-telligentsist kantud paberlikke mõttehetki.

Igal juhul sihid meil praegu-sed, on küll kindlalt võetud (kaljused, samblased, kanar-bikused, puuhõbu(sesed), just täpnealt samused kui vabariik-likul ajakirjandusplaažil, kan-tud diletan... vabandust, suu-rest amatörismitundest, — lii-kumisest.

Kuid ärgem unustagem, et plaaži kõrval on olemas ka sõ-na supelrand («Sirp ja Vasara» keeleveergudelt).

Nii tuleks ka kunstitudengile mõnel hetkel meenutada, et sel-le templi seinete vahelt peaks ka välja voolama aromaatsamat, üllamat nektarit, helisevat kui rahvuskeelne — supelrand.

Ja nüüd siis trummar põris-tagu trummi ja vahisõdur jooksku vahitorni. Kuulutame välja auhinnad.

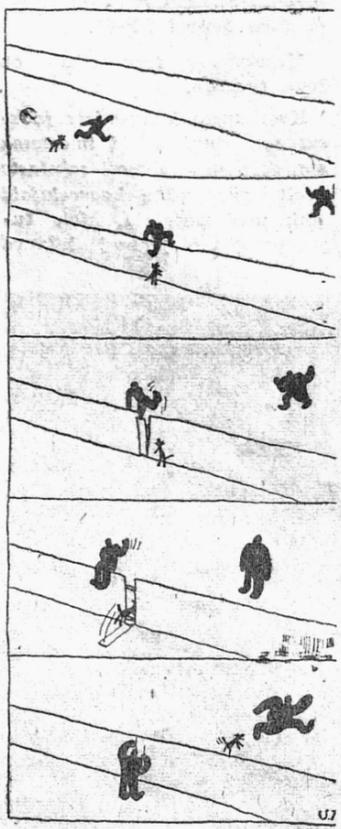
Zürina tegutses ajakirja «Noorus» toimetuses.

Esimese preemia võitis L. LAPINI töö, kaks teist pree-miat said aga V. HOHORDINI ja A. TOLTSI tööd.

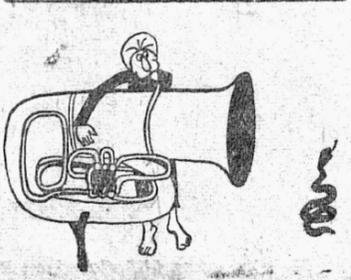
TÖNU SOO
ERKI

Pidevat
põrumist
eksamitel,
head
ja
meeleolukat
suvepuhkust!

Lehekülje panid kokku TRK, ERKI ja TPEDI üliõpilased.

II preemia V. HOHORDIN

I preemia L. LAPIN

NÕUKOGUS

Hiljaaegu toimus TPI Raamatukogu Nõukogu laiendatud koosolek, kus arutati mitmeid raamatukogu töö akuutseid küsimusi.

Esimesena oli päevakorras küsimus kateedrite ja probleemlaboratooriumide käsiraamatukogude komplekteerimisest. Kuni 1963. aastani toimus kateedrite käsiraamatukogude komplekteerimine sageli stiihiliselt, kirjanduse hankimise viis oli juhuslik. 1963. aasta aprillis võeti vastu Raamatukogu Nõukogu otsus «Kateedrite käsiraamatukogude arendamisest». Otsuses lähtuti valdava enamiku kateedrite seisukohast: kateedri vajab õppe- ja teaduslikuks tööks käsiraamatukogu, mis on mahu poolest tagasihoidlik ja sisaldab ainult igapäevaseks tööks kõige vajalikuma kirjanduse. Vastavalt 1967. aastal kinnitatud kateedrite käsiraamatukogude korraldamise juhendile võib kateedri käsiraamatukogusse tellida instituudi raamatukogu vahendusel õppekirjandust kateedri õppeaineis, tähtsamaid käsiraamatuid, piiratud määral teaduslik-tehnilist kirjandust kateedri õppe- ja teadusliku töö suundades, mõningaid katalooge ja instruktivmateriale, ajakirjadest esmajärjekorras referaatajakirju. Käsiraamatukogude juhendis on ette nähtud ka eksemplaarsuse piir: igast trükisest mitte üle 1–2 eksemplari. Ka bibliograafiliste kartoteekide jaoks vajalike kaartide, foto- ja elektrograafiliste koopiade, mikrofilmide ja tõlgete tellimine peab toimuma tsentraliseeritult raamatukogu kaudu.

Kahjuks ei pea paljud kateedrid kinni käsiraamatukogude korraldamise juhendist. Tellitakse liiga palju nimetusi, liialdatakse eksemplaarsusega, ei peeta kinni käsiraamatukogude komplekteerimiseks eraldatud summadest. Lubamatu on olukord, et kateedrid saavad mitmesugustele asutustele kirju raamatute jt. trükiste tellimiseks, samuti võetakse kateedrite poolt raamatute ostmiseks raamatukauplustest arveid raamatukoguga kooskõlastamata. Enamjuhtudel on sellisel «metsikul» viisil muretsetud raama-

tud liigesed, kuna neid on instituudi raamatukogusse juba varem vajalikus koguses tellitud. Raamatukogu Nõukogu pidas vajalikuks juhtida kateedrite tähelepanu alljärgnevale:

1. Kõikide raamatute, ajakirjade, trükikaartide, koopiade, mikrofilmide, tõlgete ja bibliograafiliste nimestike tellimine toimub instituudis tsentraliseeritult raamatukogu kaudu.
2. Raamatuid on kateedrisse ette nähtud tellida kuni 25 eksemplari aastas raamatukogu summadest.
3. Ajakirjade ja trükikaartide tellimiseks jaotatakse igal aastal kateedrite ja allasutuste vahel 3000 rubla raamatukogu eelarvest, milliseist summast tuleb rangelt kinni pidada. Esmajärjekorras kuuluvad tellimisele referaatajakirjad ja trükikaardid.
4. Kõik tellimused, mis ületavad eespool mainitud norme, võidakse täita kateedri (probleemlaboratooriumi) lepinguliste summade arvelt kui lepingusse on sisse viidud eraldi punktina kulutused erialase kirjanduse ostmiseks ning selles teatatud raamatukogule.

Järgnevalt arutati informatsioonitööd teaduskondades. Instituudis tehtavat tööd teadusliku informatsiooni alal on regulaarselt analüüsitud Raamatukogu Nõukogus. Informatsioonitöös kerkib esile järjest uusi lahendamist vajavaid küsimusi. Üks põhiküsimus, millest kõik teisedki olenevad, ei ole aza seni lahendatud. Selleks põhiküsimuseks on tihedate kontaktide loomine raamatukogu ja kateedrite vahel. Kuni puudub normaalne side informatsiooniteenistuse lülide vahel, ei ole ilmselt loota ka efektiivset informatsioonitööd.

Kateedri referendi kohustused informatsioonitöös on kahepoolsed — ühelt poolt annab referent raamatukogust tulevat informatsiooni edasi kateedri liikmetele, teiselt poolt abistab referent raamatukogu nendes loikudes, mis on seotud kateedri õppe- ja teadusliku tööga. Praegu on hästi töötavate refe-

rentide kõrval mitmeid referente, kellel ei ole pidevat kontakti raamatukoguga. Küllaldatakse ei ole referentide osavõtt kirjanduse tellimisest ja liigitamisest. Kateedrite informatsioonitöö plaanid ei ole alati kõigi ürituste osas täidetud. Ka ei ole kateedrid kasutanud kõiki neid võimalusi, mida raamatukogu poolt on pakutud informatsioonitööks.

Sidet kateedrite ja raamatukogu vahel on pidurdanud ka ebaõige informatsioonitöö planeerimine ja juhtimine süsteem. Vastavalt 1966. aastal kinnitatud instituudi informatsioonitöö põhimäärusele esitati teaduskondade ja kateedrite informatsioonitöö plaanid ja aruanded teadusliku uurimise sektori informatsiooniala vaneminsenerile. Loomulikult oleks aga, et teaduskondadel ja kateedritel on raamatukoguga otsene side.

Informatsioonitöö paremaks läbiviimiseks pidas Raamatukogu Nõukogu vajalikuks:

1. Koondada informatsioonitöö planeerimine ja juhtimine raamatukogusse.
2. Informatsioonitöö plaanid ja aruanded läbi arutada kateedri koosolekul vastavat teaduskonda kureeriva bibliograafi osavõtul.
3. Kohustada kateedrite referente aktiivselt osa võtma kirjanduse tellimisest, kaasa aidata kirjanduse liigitamisele raamatukogus, sisse seadma õppekirjanduse kartoteek kateedris.
4. Välja töötada uus TPI teadusliku informatsiooni teenistuse põhimäärus, võttes arvesse alates 1966. aastast töös toimunud muudatused.

Raamatukogu Nõukogu vaatas läbi ja kiitis heaks ürituste plaani TPI raamatukogu tegevuse arendamiseks lähematel aastatel. Selles plaanis on muude küsimuste seas uue raamatukoguhoonde eksploatatsiooniamine Mustamäel. Lugemissaali laiendamine ühiselamus nr. 2, lugemissaali avamine majandusteaduskonna hoones ning rangemate abinõude rakendamine raamatukogu kasutamise eeskirjade ja raamatute rikkujate korralekutsumiseks.

K. KIKAS

Mõnda Mustamäe lugemissaali argipäevast

Enamikule üliõpilastest on teada, et Mustamäel, ühiselamus nr. 2, tuba 134 asub üks TPI raamatukogu lugemissaalidest. Sellele saalile kuulub umbes 4000 raamatuga fond, mis sisaldab marksismi-leninismi rajajate töid, partei ja valitsuse direktiivmaterjale, ühiskondlik-poliitilist kirjandust, mida vajatakse seminaride ja kursustööde ettevalmistamiseks, TPI-s õpetatavate üld- ja erialaainete põhiõpikuid ja vähesel määral ka teatmekirjandust. Ajakirjadest on seal ainult mõned ühiskondlik-poliitilised ja populaarteaduslikud ajaviiteväljaanded.

Piiratud ruumivõimaluste tõttu ei sisalda lugemissaali fond kaugelki kõiki üliõpilastele õpetööks vajalikke väljaandeid. Ka mõned teised põhjused ei võimalda lugemissaalis vastavalt nõuetele töötada. Pääs lugemissaali on raskendatud, kuna eriti talvel on lugemissaali viiv koridor pime. Laelampides puuduvad tihti pirnid ja needki vähesed lambid, mis põlevad, on sageli mõnede «kokkühoidlike» inimeste poolt kustutatud. Puuduseks on ka halb õhk, sest lugemissaali ruum on madal ja puudub ventilatsiooniseadeldis. Peale selle on õhk raske koridoris, sest vahetus naabruses asuv söökla levitab ümna õhtralt lämmatavaid keemislõhnu.

Hiljuti arutati Mustamäe lugemissaali olukorda TPI rektoraadi nõupidamisel, kus otsustati, et käesoleva aasta suvel suurendatakse ühiselamus asuvat lugemissaali ja tehakse seal

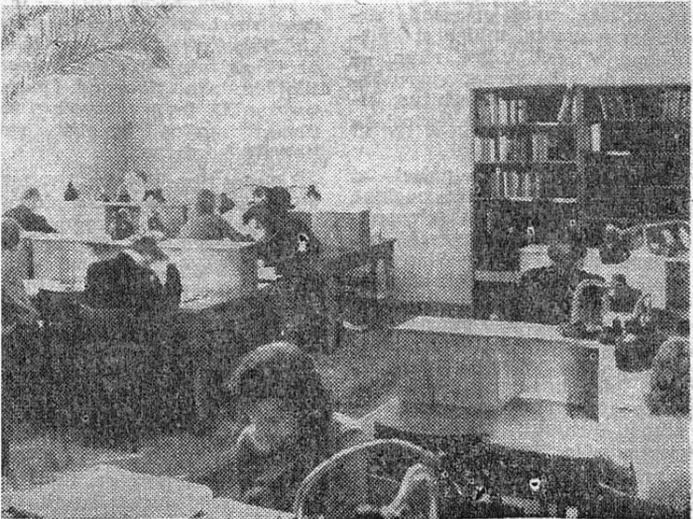
ümberehitusi vastavalt raamatukogu direktiooni ettepanekutele.

Iga üliõpilane peaks meeles pidama, et lugemissaali külastades oleks kaasas igal aastal ümberregistreeritud lugejapilet. Keelatud on anda oma lugejapiletit teisele lugejale või ise kasutada võõrast lugejapiletit, mida siiski veel sageli juhtub. Seda kõikide raamatukogude eeskirjades olevat sätet peaks küll iga üliõpilane teadma.

Kuigi lugemissaalis olemasolev kirjandus on mõeldud kasutamiseks ainult kohapeal, on raamatukogutöötajad arvestanud üliõpilaste soovidega ja

andnud raamatuid õhtul kuni järgmise päeva lõunani üliõpilastele välja, sest lugemissaal töötab ainult tööpäevade õhtupoolikutel ja ülejäänud ajal seisavad õpikud kasutamata. Niisugustel juhtudel ei tohiks küll lugemissaali töötajate usaldust kurjasti kasutada. Iga üliõpilane, kes raamatu õhtul on enda kätte saanud, peaks selle tingimata, nagu lubatud, järgmisel päeval kell 14.00 tagastama. Kui sellest nõudest kinni ei peeta, võib niisugune raamatute kasutamise võimalus tulevikus ära jääda.

E. KUUSMANN

Kasutage bibliograafia-

osakonna fondel!

Teadusliku uurimistööga tuleb kõrgemas koolis rinnutsi minna nii õppejõul kui tudengil. Ettekanded ÜTÜ-s, kursuse- ja diplomitööd ning uurimistööd teadusliku kraadi taotlemisel on loominguilised tööd, kus autor pörkab kokku küsimusega: *mida maailm juba teab minu probleemist? kus algab uus, läbiuurimata ala? Andke informatsiooni!* Kiiresti!

Jah, informatsiooniteenistuse tegutseb just selle küsimuse lahendamise alal. Tulge, palun TPI raamatukogu bibliograafiaosakonda: siin näete riulitel informatsiooniorganite poolt koostatud mitmesuguseid bibliograafiaväljaandeid kõigi erialade jaoks. Konkreetse küsimuse vajaliku informatsiooniallika leidmine ja regulaarne kasutamine tagabki kõige ökonomisema ajakuluga ja kõige täielikumalt vastuse eespool kerkinud küsimusele.

Tutvume siin põgusalt ainult mõnede nn signaalbibliograafia väljaannetega, mis maksimaalse täielikkuse ja operatiivusega püüavad anda spetsialistidele ülevaadet erialasest teaduslikust kirjandusest.

ИНИФВОН — Институт научной информации и фундаментальная библиотека по общественным наукам annab üks kord kuus välja 24 seeriat bibliograafilisi bülletääne, mis võimaldavad saada täielikku ülevaadet ühiselamuse teaduste paljudel erialadel kodumaal ilmunud raamatutest ja artiklitest ning paralleelselt ka informatsiooni samateemalisest võrkeelsest kirjandusest (artiklid ja raamatud), mis on kättesaadavad NSV Liidu raamatukogudes. Vajaliku kitsa teema kohta kirjanduse otsimist hõlbustab bülletääni kasutatav materjali detailne süstematiseerimine. Üldkateedrites käsitletavat distsipliini (NLKP ajalugu, teadusliku kommunismi teooria, dialektiline ja ajalooline materialism, keeleteadused jt.) silmas pidades on TPI raamatukogu bibliograafiaosakonda tellitud järgmised bülletäänid: «Новая советская и иностранная литература по проблемам международного рабочего и коммунистического движения», «Новая советская литература по истории, археологии и этнографии», «Новая иностранная литература по истории, археологии и этнографии», «Новая советская литература по философии», «Новая иностранная литература

по философии», «Новая советская и иностранная литература по вопросам атеизма и религии», «Новая советская литература по языкознанию» ja «Новая иностранная литература по языкознанию».

Lisaks veel kümme bülletääni tutvustavad kodu- ja välismaist kirjandust Euroopa sotsialismaade ning Aasia ja Aafrika maade majanduse, ühiskondlik-poliitilise ja kultuurielu teemadel.

Majandusteaduskonnas ja poliitilise ökonomia kateedris käsitletavate probleemide kohta annavad väga hea ülevaate kodu- ja välismaisest kirjandusest bülletäänid «Новая советская экономическая литература» ja «Новая иностранная экономическая литература».

Informatsiooniteenistuse keske orgni ВИНТИ referaatajakirjad (РЖ — Рефертивный журнал) on laialt kasutatud kõigi erialade õppejõudude ja ka üliõpilaste poolt. Hoopis vähe aga teatakse ja kasutatakse ВИНТИ uudisväljaandeid СИ — Сигнальная информация. Nende ülesandeks on kiiresti informeerida spetsialiste kõigist tähtsamaist publikatsioonidest kodu- ja välismaisest perioodikas. Signaal bibliograafilise kirje kujul antakse mitu kuud varem, kui vastavas referaatajakirjas samast publikatsioonist referaat. СИ väljaannete põhjal väljaselgitatud vajalikest materjalidest saab tellida koopiaid ja tõlked ВИНТИ-si väljaspool järjekorda, kiirendatud korras. Bibliograafiaosakonnas ootavad kasutajaid järgmised СИ väljaanded: «Автоматика, телемеханика и вычислительная техника», «Электроника и ее применение», «Радиотехника», «Частицы и поля», «Электрохимия и электрохимические производств», «Химия и физико-химия полимеров», «Кинетика. Горение. Взрывы. Топохимия. Катализ».

Käesolevas ajalehenumbris on võimalik loetleda kõigi informatsiooniallikate nimetusi, mis avariilulitel bibliograafiaosakonnas on kättesaadavad kõigile TPI spetsialistidele ja tudengitele. Igaüks võib valida (ka bibliograafi abiga) endale kõige sobivama teejuhi erialases kirjanduses orienteerumiseks.

D. EEK

Tähelepanu, diplomandid!

Käes on diplomitööde kaitsmise aeg. Pärast kaitsmist tuleb diplomitööd anda raamatukokku. Raamatukogusse üleantavate diplomitööde joonised peavad olema kokku murtud vastavalt riiklikule standardile ГОСТ 5302-60 ja seotud kaante või kiirkõitja vahel. Kaanel peab olema kirjutatud teema nimetus ja üliõpilase nimi, samuti nagu seda tehakse seletuskirjal. Eelmistel aastatel töid diplo-

mandid raamatukokku rullikeeratud joonised. Raamatukogus pole ruumi ega kohta, kus jooniseid korralikult kokku murda. Kiiruga ei murtud jooniseid õieti kokku.

Loodame, et sellest aastast alates on kõigil diplomandid juba enne jooniseid kokku murtud ja korralikult kaante vahel pandud.

S. RINGO

Kuidas leida vajalik bibliograafia?

Raskusi, mis igal spetsialistil tekib kirjanduse otsimisel teha huvitavate küsimuste kohta, on võimalik ületada bibliograafia-alaste teadmiste abil — tähtsamate bibliograafiaallikate tundmisega ja kasutamise oskusega. Sel eesmärgil on meie raamatukogu bibliograafiaosakonnas koostatud nn bibliograafia miinimumid, mis annavad bibliograafiliste teadmiste miinimumi ja aitavad orienteeruda üldistes ja põhilistes erialastes bibliograafia väljaannetes. Seni on bibliograafia miinimumid ilmunud ühiskonna- ja majandusteadustele, keemikutele, energetika ja elektrotehnika spetsialistidele ning ehitajatele. Mehaanikute jaoks on miinimum veel toimetuse järgus.

Milliseid informatsiooniorganid vastaval erialal teatakse ja millised on nende väljaanded? Milliseid bibliograafiaallikaid paljudest võimalikest oleks kõige ratsionaalsem kasutada kirjanduse otsimisel erialase probleemi kohta? — nendele küsimustele saab vastuse «miinimumidesse» koondatud materjali põhjal.

Silmas pidades spetsialistide vajadust kas täieliku ja operatiivse või refereriva ja valikulise informatsiooni järele on eriala bibliograafilised allikad grupeeritud kolme rühma — signaalbibliograafiad, referaatajakirjad ning ekspresinformatsiooni väljaanded. Tutvunud «miinimumis» iseloomustatud bibliograafiaväljaannetega, saab otsustada, millised bibliograafiad täiendavad üksteist, nii et kujuneks kindel ring allikaid, mis kindlustavad ammendava kursisoleku oma eriala probleemide käsitleva kirjandusega. Kõiki, keda huvitab oma erialane bibliograafia miinimum, palume pöörduda TPI raamatukogu bibliograafiaosakonna poole, kust neid on võimalik saada.

INGRID TALI

VIVE KÜLAOTS

filosoofiakandidaadiks

lisse töörütmist vastavalt oma individuaalplaanile. Et tal tuli läbi teha esimesel aastal raske operatsioon, jäi tükiks ajaks paljudele teadmata, sest häädaldamine on Viive Külaotsale võõras. Kõigest hoolimata said aspirantuuri aastatel vajalikud eksamid antud, dissertatsioon kirjutatud ning vajalikud artiklidki «TPI Toimetistes» ja mujal avaldatud. Alates jaanuarist 1968. a. töötab Viive Külaots TPI filosoofia kateedris, olles teeninud kõikide lugupidamise oma tööse suhtumisega töösse, kõikidesse antavatesse ühiskondlikesse kohustustesse. Kaastöötajatesse suhtub Viive Külaots alati sõbralikult ning on abivalmis ja hea seltsimees, perekonnas aga hoolitsev ema ja tark nõuandja tütardele.

Kui võrrelda teed teadusesse majas korrusele korrusele sammumise, siis võib öelda, et Viive Külaots on astunud uksest sisse ning tõusnud aste astmelt esimesele korrusele. Ta on teaduse jüngeriks vastu võetud. Praktika näitab, et edasi on kolm võimalust: ühed peavad kandidaadi kraadi eesmärgiks omaette ning loevad, et nüüd on kõik vajalik saavutatud ja valdavaks meeleoluks saab rahulolu. See on tagasitee algus. Teised jäävad korrustevahelisele platvormile teadmata kui kauaks, töötades just niipalju kui nõuab selle platvormi tase. Kolmandad sammuvad visalt edasi, üles — teaduse kitsast rada pidi selle säravate tippude poole. Seda teed soovivad Sulle, Viive, Sinu kolleegid. Oled näidanud, et selleks Sul kõik eeldused on olemas. Palju edu!

Kolleegid

Tallinna Polütehnilise Instituudi filosoofia kateedri assistent Viive Külaots kaitses Moskva Riikliku Ülikooli Filosoofiateaduskonna nõukogu ees oma väitekirja. Tema uurimuse teemaks oli «Kultuurirevolutsioon ja töötajate esteetiline arenemine» (Eesti NSV materjalide põhjal). Väitekirjale anti kõrge hinnang ja selle autor loeti vääriliseks vastu võtta filosoofide-teadlaste perre.

See oli Viive Külaotsa töömehe teekonnal ühe otsustava etapi erutavalt-pidulik finaali, mida läbides ilmesid erilise selgusega Viive Külaotsa juures teadlasele nii vajalikud iseloomumomadused: sihikindlus, tahtejõud, töökus ja tööarmastus, oskus näha peamist paljude üksiknähtuste kuhilas, oskus trotsida raskusi ja palju muud. Ja sellisel perioodil ilmnevadki raskused nagu lausa selleks, et kõik inimese omadused kaalule panna.

Viive Külaots astus Tallinna Polütehnilise Instituudi filosoofia kateedri juures olevasse aspirantuuri 1. novembril 1964. aastal ning lülitus kohe pinge-

Kaks pead on ikka kaks pead!

L. Laasi foto

TUUSIKUD TÄNAVUSEKS SUVEKS

Võsu:	Pühajärve:
2. 07.—13. 07. 1 tk.	19. 07.—30. 07. 4 tk.
13. 07.—24. 07. 4 "	12. 08.—23. 08. 3 "
27. 07.—7. 08. 4 "	18. 09.—29. 09. 2 "
8. 08.—19. 08. 4 "	30. 09.—11. 10. 2 "
12. 08.—23. 08. 6 "	Laulasmaa:
7. 09.—14. 09. 2 "	21. 07.—1. 08. 4 "
19. 09.—30. 09. 2 "	2. 08.—13. 08. 4 "
Võsu noorte telklaager:	30. 09.—11. 10. 2 "
27. 07.—7. 08. 5 tükki	Pühajärve:
Võsu «Ema ja laps»:	20. 07.—31. 07. 1 "
2. 07.—13. 07. 1 tk.	13. 08.—24. 08. 2 "
Noorte telklaager Laulasmaal:	Avaldused tuusiku taotlemiseks
21. 07.—1. 08. 3+1 tk.	esitada A/U Komiteele hiljemalt
	22. juuniks 1970.

TÄHELEPANU!

Esmaspäeval, 29. juunil kell 12 koguneme «Estonia» kontserdisaali. Seal antakse diplomid kätte päevase osakonna lõpetanuile.

Reedel, 3. juulil kell 12 algab aktus TPI aulas. Diplomi saavad seal kätte õhtuse ja kaugõppeteaduskonna lõpetanud.

Oleme külalisteks nendel pidulikel sündmustel!

Aktustel on kaastegevad instituudi isetegevuslased.

LP. NAISDIPLOMANDID!

Ühiselamus nr. 3 töötav juuksur teenindab Teid ka lõpuaktuse päeval, esmaspäeval, 29. juunil. Ärge unustage eelregistreerimist!

Avaldame kaastunnet Lembit Tammele

ISA

surma puhul.

Õpperühm LT-61

Meile tulevad külalised

Karl-Marx-Stadtist

Teisipäeva hommikul saavad meile külla sõbrad Karl-Marx-Stadti Tehnikaülikoolist — sealse õppeasutuse võrkpallurid ja ujujad.

Mais võisteldi mõlemal spordialal nende kodulinnas. Nüüd proovitakse jõudu Tallinnas. Võrkpallurid võistlevad neljapäeval, 25. juunil, reedel, 26. juunil ja pühapäeval, 28. juunil, ujujad aga laupäeval, 27. juunil. Lähemalt saate sellest teada teadetetahviltelt.

(Järg)

Nüüd võiks minna filmi demonstreerimise juurde. Samas ruumis lõrisev projektor või halvasti pimendatud saal ei tule samuti kasuks. Saal peaks olema kujundatud tumedates rahulikes toonides, tähelepanu äratavate esemeteta ja mugavate istmetega (mitte lamamis-toidid).

Kas pärast väsitavat vaimset pingutust korraldada tootmisvõimlemise, spordi- või tantsutunde, jäägu tuleviku otsustada. Samuti nagu see, millal korraldada harjutustunde. Kas kohe pärast seansi või järgmisel päeval? Kas õpitu kinnistamiseks teha kontrolli suuliselt, kirjalikult või koguni õpimasinal?

Kõiki neid küsimusi tuleb arvestada juba filmimisel. Sellepärast ei saa vaadelda õppefilmil lahustatud konkreetse õppeasutuse üldisest õppeprotsessist ja võimalustest. Sellepärast on nõutav vastava konkreetse kaadri kõige vahetum ja aktiivsem osavõtt filmi loomisest. Oieti just kateeder ise peaks kõigepealt olema huvitatud vastava filmi loomisest.

Mõningate ainete juures, nagu näiteks kujutav geomeetria, otse torkab silma võimalus seda ekraniseerida, kõrgemat matemaatikat peetakse aga täiesti ebafilmilikuks. Osaliselt see on nii ja ei ole ka. Näiteks analüütilist geomeetriat või lineaaralgebrat oleks kindlasti võimalik ekraniseerida, kuigi see on raskem füüsika ekraniseerimisest. Üheks võimaluseks (ainult üheks!) on kasutada poliokraani (mäletate filmi «Grand Prix»?), kus ekraan on jaotatud mitmeks iseseisvaks «pildiks». Nendel «kõrvalkraanidel» võiks anda samaaegselt meeldetuletavaid seoseid ja valemiteid (näiteks trigonomeetria ühikring jne.) ja nad oleksid abiks neile, kellele ühe või teise seose mitte küllalt kiire «plahvatamise» korral võib mõtte järjekindel areng arusaamatuks jääda. Loengutel seda kõike lihtsalt ei jõua teha. Rõhutaksin: see on üks võimalus! Kõigi võimaluste käsitlemine ei kuulu siia. Kes asub filmi looma, leiab neid külluses erialasest kirjandusest või saab juba konkreetset soovitusi «filmimeestelt».

Üks oht, mis lausa igal sammul varitseb õppefilmiloojaid, on see, et filmi jälgimine ei kujune õpilasele vaimseks pingutuseks, vaid piinaks; vaimseks ja füüsiliseks piinaks. Et seda ei juhtuks, tuleb arvestada sadu komponente, milledest tähtsamad oleksid filmi rütm — tempo ja selle areng; arusaadavus ja huvitav ülesehitus; ilmestas esitusviis (operaatori ja režissööri töö).

Liiga kiire tempo puhul ei jõua me jälgida ja liiga aeglane teeb meid loiuks, tähelepanematuks. On autoriteetseid tähelepanekuid, et õppefilmil jälgimisel on õpilaste tähelepanu kolm perioodi. Esimesel, süvenemise perioodil, õpilaste tähelepanu pidevalt kasvab, saavutades maksimumi 4—5 minutil. Maksimaalse tähelepanu periood kestab paar minutit ja pärast 7 minutit algab langusperiood. Vastavalt sellele tuleb üles ehitada ka film.

Esimesel perioodil antakse tutvustavat materjali, lastakse õpilasel süveneda ainesse, tõstes

Kateedrijuhataja Jaroslav Dudkin ja Karl-Marx-Stadti Tehnikaülikooli võrkpallitreener Erika Voigtländer on seekord heas vestlushoos Dresdenis. Küllap jätkub neil jutulõnga mõne päeva pärast ka Tallinnas.

ÕPPEFILMIST ÜLDSE

järk-järgult tempot. Teisel perioodil antakse kõige tähtsamad ja kõige raskemini mõistetavad seosed. Kolmandat — langusperioodi võib kasutada läbivõetud osaliseks kordamiseks, leidisülesannete lahendamiseks. Uus tõusperiood võib nüüd eelmisest tunduvalt lühem olla. Selliselt tsükliiselt ülesehitatud filmi aktiivse tähelepanu perioodi osatähtsus pidevalt kasvab kunj õpilase täieliku väljakurnamiseni (nagu sidrun), siis lõdvestusperiood, kus vaadatakse veelkord üle saadud tulemused ja vaheaeg (või meelelahutus?).

Kas kogu aine ekraniseerida või ainult osa sellest, oleneb konkreetsest aimest. Näiteks on kogu kujutava geomeetria loengulisest osast võimalik valmistada terviklik õppefilm. Sellise filmi «peatükkide» sobiv vaheldumine harjutustundidega muudaks loengud üleaurusteks. Jääks vaid konsultatsioonide tarvidus. Selline film-õpik omab iseseisvat väärtust ja peaks asuma raamatukogu kohapealseks läbivaatamiseks laenuamiseks. (Filmitegija esmane tutvumine peaks siiski toimuma eelpool kirjeldatud saalis, mitte raamatukogu montaažlaual).

Selliste õppeainete puhul, mida pole võimalik terviklikult ekraniseerida (õigemini — pole otstarbekas), tuleks luua filmipeatükid, mida demonstreeritakse vaheldumisi loengute, harjutustundide ja praktikumidega ning mis oleksid nendega orgaaniliselt seotud. Selliste «filmipeatükkide» iseseisev väärtus on kindlasti tunduvalt madalam, kuid nad võivad mõndagi kiiremini ja meelde jäävamalt anda kui tahvel ning on sellepärast vägagi vajalikud. Senist praktikat, kus ekraniseeritakse nimelt «peatükke», mis tihti on erinevate inimeste poolt valmistatud ja mis omavahel ei moodusta ühtset tervikut (teostusest rääkimata) või ei oma isegi seost, tuleb lugeda väheefektiivseks. Film-«peatükk» on ikkagi aine üks osa ja peab ülejäänutega (loengud, harjutustunnid jne.) moodustama ühtset tervikut ja mitte neid lihtsalt kordama.

Lühike filmilõik (ca 1 minut), mida demonstreeritakse loengu käigus, on selle loengu illustreerimine, kuulub lahutamatu loengu juurde. Illustreerival filmilõigul on samad ülesanded, mis selgitaval joonisel või fotol raamatus. See ei tähenda, nagu oleks filmilõikudel — illustreerimise vahenditeks ülesanded täita. Need on vägagi tänuväär ülesanded, kuid lõikude laialdasest kasutamisest piiravad ebamugavused, mis sellega kaasnevad. Projektori ülesseadmiseks, laadimiseks, saali pimendamiseks ja hiljem koristamiseks kulub rohkem vaeva

ja aega kui lõigu enda demonstreerimiseks. Võib-olla tuleb siin appi õppetelevisioon?

Kas film-ekskursioon on õppefilm? Kindlasti! Kui õppejõud sõidab välismaale, näeb ta seal unikaalseid seadmeid ja filmib neid, siis on see kindlasti õppefilm. Kui mitte just programmi järgi, siis silmaringi avardamiseks osas kindlasti. Kui aga tahetakse teha filmi tehasest või ehitusplatsist, mis asub kää-jala juures ja mida on võimalik igal ajal külastada, siis tuleks enne hoolega mõelda, kas selline film ikka tõepoolest asendab tegelikku ekskursiooni (või praktikat).

Tudeng on peale selle, et ta on õpilane, ka inimene. Ja mitte päris tavaline inimene. Just sellepärast huvitavad teda ka üldnimelikud probleemid ja ta vaatab üldnimelike filme. Kuna üliõpilane aga pole päris tavaline inimene, huvitavad teda veel peale üldnimelike probleemide omad üldnimelikud (vabandust! — üliõpilasklikud) probleemid ja ta vajab spetsiaalseid üliõpilasklikke. Üheks selliseks on probleemfilmid. Filmid, mis tõstavad ülesse igasuguseid kavalaid ja huvitavaid probleeme, kavatsemata neid üldse lahendada. Nende eesmärgiks on panna üliõpilane vaevlema ja vastust otsima. Fantastilistest filmidest ei hakka rääkimagi!

Peale eelpoolloetletu on üliõpilane ka kasvandik ja teda tuleb kasvatada. Me ju kõik teame, et kui üliõpilane lõpetab kooli, saab temast noor spetsialist ja ta astub ellu. Selles elus hakkab ta võitlema teaduse ja tehnika progressi eest, samuti hakkab ta juhtima kollektiivi (s.t. inimesi). Kuidas sa jätad siis teda kasvatamata! Järelikult vajab üliõpilane ka kasvatusfilme! (Välisime sealkuures kohviõhtuid, vaidluseõhtuid «PIKO»-klubis, rühmajuhendajaid jne.).

Vaat mida kõike vaene üliõpilane tänapäeval vajab! Ja meie ülesanne on tema vajadusi rahuldada! Võib-olla saavad ka üliõpilased ise oma vajaduste rahuldamiseks tsipake kaasa aidata?

Paljud siintoodud väited on toodud tõestuseta, sest mõnedki väited võivad olla vaieldavad, vaieldagem siis! Tehkem midagi! Seitsme protsendi pärast tasub pingutada!

H. NELJAND

Vast. toimetaja V. KALPUS

Орган парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Таллинского политехнического института газеты «Таллинский политехник».

Hind 2 kop. Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk tn. 40/42.

/Tellimise nr. 2642 MB-02613